

Órhelyemre állok, odaállok a bástyára

Lekció: Zsid 10,19–39

Hab 2,1-4

„Már megint nőttek az árak... minden csak drágul és drágul, és az embernek meg azt kell számolgatnia, hogy mikor és hol tud spórolni egy keveset...” „Megint esik az eső! Nem elég, hogy a biciklim ülése folyton megázik, gyalog sem lehet kimenni úgy az utcára, hogy a szél ne törje össze az esernyőmet ...” „Megint késik a vonat. Hihetetlen, hogy nem tudnak pontosan megérkezni, én meg itt kell álljak szélben és az esőben, és még a csatlakozást is le fogom késni!” Ismerősek az ilyen és ehhez hasonló mondatok? A panaszkodás a modern ember lételemévé vált. Panaszkodunk mindenre, amire csak tehetjük. Panaszkodunk a kormányra, az ország vezetőségére, talán a legutóbbi, meghökkentő választási eredmények után. Panaszkodunk az anyagi helyzetünkre. Panaszkodunk környezetünkre, otthonunkra és lakónegyedünkre. Panaszkodunk különböző cégek által nyújtott szolgáltatásokra. Elmondjuk ezeket bartáoknak, de elmondjuk ezeket idegeneknek is, ha éppen úgy hozza a helyzet, hogy egy pár percre szóba elegyedünk valakivel a sarki boltba vagy a piacra menve. A panaszok érdekessége az, hogy a panaszkodó ember úgy gondolja, hogy mindig neki van igaza. A panaszunkat mi magunk mindig jogosnak érezzük. Mégis, talán különbséget kell tennünk jogos és jogtalan panasz között. Hiszen vannak dolgok, amiken mi nem tudunk változtatni. Vannak helyzetek, melyekre nincsen nekünk ráhatásunk. Vannak apróságok, melyek mások szemében semmiségnek tűnnek, talán csak minket zavarnak, és ilyenkor érdemes egy percre hátra lépni, és elgondolkodni, hogy vajon érdemes-e tönkre tenni saját jólétünket egy-egy ilyen apróság miatt.

Vannak azokban jogos panaszok is, olyan helyzetekben, amikor nem a panasz keseríti meg a mi életünket, hanem annál valami sokkal súlyosabb dolog. „A saját gyülekezetemben gúnyolódnak velem, a hátam mögött kibeszélnek, a pletyka visszajutott hozzám is, és ez fáj nekem” „A gyermekeim elfordultak tőlem, magamra maradtam, nem hívnak telefonon – magányos vagyok” „A betegség egyre csak súlyosbodik, fenyegetően közeleg a vég, pedig még sokat szerettem volna élni!” – érzékeljük mi is, hogy ezek valamivel súlyosabb helyzetek, és ha lehet különbséget tenni panasz és panasz között, akkor az ilyen panaszok nagyobb jelentőséggel bírnak.

Hogyha Habakuk próféta panaszát kellene rangsorolni, akkor az is ebbe a kategóriába tartozna. Habakuk próféta könyve alapvetően egy párbeszédre épül Isten és a próféta között. Az 1. fejezetben a próféta panaszodik: fenyegető ellenség közeleg Júda felé, a nép veszélyben van, az ellenség erőszakkal lép fel a nép felé. „Meddig kell még kiáltanom, Uram, miért nem hallgatsz meg?” (Hab 1,2) – olvassuk a próféta panaszoló szavait már a könyv felütésében. A próféta azonban panaszával Istenhez fordul. Mi ritkán teszünk így – talán ritkán mondjuk azt, hogy *panaszkodunk* Istennek. Neki nem szabad, Ő mindenható, Ő mindentudó. Sokan idegenkednek attól, hogy panaszkodjanak Istennek. Ő fölöttünk áll – mi van, ha megharagszik? Ha elfogy a türelme a sok panasz miatt? De nézzük meg Habakukot – a lehető

legtermészetesebb módon fordul Istenhez panaszával, és tőle várja a segítséget. Nem bűn Istennek panaszkodni. Sőt, ha valakinek egyáltalán érdemes panaszkodni, az csakis Isten. De mi történik a panasz után? Erről szól a mai igeszakasz.

Nézzük meg most, hogy mit tanít az ige arról, hogy hogyan érdemes panaszkodni, vagy pontosabban viszonyulni Istenhez az igazságtalan helyzetben. Hogyan kapunk Istentől választ? Mert ez a nagy kérdés. Hogyan tud nekem Isten segíteni? Hogyan fog megmenteni? A mai igében a próféta leírja, hogy ő hogyan kapott választ panaszára, és ennek módja és mikéntje számunkra is segítség lehet eligazodni az életben, ilyen szempontból is.

1. Ügyeletben

Az igeszakasz úgy kezdődik, hogy a próféta meghatározza saját helyzetét, egyfajta helyzetleírást ad. Érdemes megfigyelni, hogy hol látjuk ezt az embert. Az alaphelyzet az, hogy Júdát ellenség pusztítja. Az idegen népek fenyegetően közelednek. Mit tehetett volna a próféta? Bebújhatott volna a város egyik eldugott részén fekvő, menedéket nyújtó épületébe. Ha úgyis fél, akkor ez egy jó opciónak tűnhet. Vagy készülhetett volna a csatába – nem vár semmiféle választ, tudja, hogy mi a hazafias kötelessége, és majd lesz valami, ő végzi a dolgát. De nem. A próféta, miután befejezte szavait Istenhez, azt mondja, hogy „*Őrhelyemre állok, odaállok a bástyára, figyelek, várva, hogy mit szól hozzám és mit felel panaszomra.*” (Hab 2,1) Nem egy eldugott helyre, nem is a csata közepére – **egy olyan helyre megy a próféta, ahol biztosan meghallja Isten hangját, de még vár a cselekvéssel mindaddig, amíg meg nem érti és meg nem hallja azt.**

Mi hajlamosak vagyunk mindkét opcióra. Van, hogy panaszkodunk Istennek, és közben saját bánatunkba, keserűségünkbe temetkezünk. Vagy a másik opcióink az, hogy egyből belevetjük magunkat a dolgok sűrűjébe. Igaz, hogy Isten létezik, igaz, hogy talán hallja is, amit mondunk neki – de jobb, ha nem várunk rá, jobb, ha mi emberek a magunk feje után cselekszünk, és úgy oldjuk meg ügyes-bajos dolgainkat. Ezzel szemben az igéből kitűni, hogy a mi feladatunk tulajdonképpen egyfajta őrszemé kell legyen, vagy úgy is fordíthatjuk, hogy a mi ügyeletünk. Az ügyelet szó talán az orvosi, kórházi közegből ismerős számunkra. Az ügyeletes orvos az, akinek feladata ott ülni a kórházban egy adott időszakban, és várni, hogy mikor kell segíteni a betegeknek: akár sürgősségi esetről van szó, akár rosszul lesz egy már bent fekvő beteg. De az ügyeletes orvos tudja, hogy neki ott a helye, tudja, hogy neki figyelnie kell minden egyes rezzenésre, és tudja, hogy nem fölösleges az ő munkája – biztosan lesz egy olyan pont, amikor valaki megszólítja, amikor dolga akad, és tennie kell a feladatát.

Mi, keresztyén emberek, ilyen ügyeletes emberek vagyunk ebben a világban. Ügyeletesnek kell lennünk saját életünk kérdéseiben: amikor kilátástalan helyzetbe kerülünk, figyelniük kell minden Isten adta lehetőséget, minden igéből meríthető bátorítást minden személyt, aki segítséget nyújt. De nem csak egyéni életükre igaz ez. Ügyeletesei vagyunk mi a világnak is. Amikor a világ panaszodik, amikor a világ sír az igazságtalanság súlya alatt, a háború pusztító ereje okán, a természeti katasztrófákban tetőződő vég közeledte miatt, akkor mi, keresztyén emberek kell ügyeletbe lépünk. Örködve az evangélium tisztasága felett, éberan figyelve, hogy Isten mit üzen a világ számára.

Egy másik érdekessége ennek az igeszakasznak, hogy a próféta azt várja, hogy Isten *mit felel* az ő panaszára. De itt, a felelet alatt tulajdonképpen a szöveg valami ilyesmit sejtet – mivel érvel Isten az ő panaszára. Fel kell készülnünk arra is, hogy Isten nem mindig úgy válaszol, ahogy azt mi várnánk – van, hogy vitába száll velünk, van, hogy számonkér bennünket, van, hogy ellentmond nekünk. Nekünk erre is készen kell állni. Hiszen ennek is megvan a maga szépsége, sőt! Mi emberek nem mindig tudjuk igazgatni a magunk életét, mert nem látjuk a nagyobb képet. De Isten látja azt, és a próféta is jól tudja ezt.

Uram, vitatkozz velem. Uram, téríts észhez. Mondd el, hogy jogos vagy jogtalan a panaszom. Legyen meg a Te akaratod.

2. Istennel

Isten pedig válaszol a prófétának. De érdekes, hogy nem ad konkrét választ. Ennyit mond először: „*Írd le ezt a kijelentést, vésd táblákra, hogy könnyen el lehessen olvasni!*” Úgy képzelem ezt a helyzetet, mint amikor valaki **végrendeletet diktál le halálos ágyán**. Ma már ez egy kicsit másképp működik, de a filmekben gyakran vannak ilyen jelenetek. Az ágyban fekvő, haldokló öregúr, vagy asszony az ügyvédnek felszólító hangon mondja: *Kérem, írja!* Még nem mondott semmit, de mindig így kezdi a beszédét. Azért, mert tudja, hogy ez egy vissza nem térő alkalom, amikor minden szó és minden perc számít. A szavaknak súlya van. Isten is ezért hangsúlyozza ezt a prófétának. Minden szónak súlya van. Amikor Isten megszólal, akkor nekünk nem kell mérlegelnünk, hogy vajon hasznos-e számunkra, amit mond, vagy sem. Nem! Isten minden egyes szavának súlya van. Ha ma nem is tapasztaljuk, hogy Isten szó szerint szólna, a Szentírásban le vannak jegyezve a szavai. És mi még ezekből is szeretünk válogatni. Azt mondjuk, hogy vannak igék, amik hozzánk szólnak, és vannak igék, amik nem. De Isten minden egyes szavának súlya van. És nem véletlen, hogy mikor és hogyan szólít meg az bennünket. – **viszonyulásra késztet**

Miután tehát ügyletbe állunk, figyelniük kell az utasításokra. A prófétának le kellett azokat jegyeznie – azért, hogy továbbadhassa másoknak. Hogy aki olvassa, az biztosan elolvassa, és annak az életében ez változást hozzon. Amikor Isten szól hozzánk, általában nem csak bennünket érint. A próféták tudták ezt, Isten az egész népre vonatkozó üzenetet fogalmazott meg, és ezt írták le. Mi személyes válaszokat várnánk, hogy Isten a mi konkrét helyzetünkre válaszoljon. *Mit mond Isten, amikor én összeveszek az én férjemmel/feleségemmel? Mit mond Isten, amikor engem fenyegetnek a rosszakaróim, amikor rólam pletykálnak? Mit mond, amikor nekem vannak anyagi gondjaim?* Személyes, szívhez szóló, egyedi válaszokat várnánk. De Isten nem így válaszol, és általában nem így válaszolt. És ez tulajdonképpen áldás is lehet számunkra.

Isten az egyetlen biztos pont a mi életünkben. Amit ő mond, az már eldöntött dolog, az már megkérdőjelezhetetlen. Biztosan célba ér. És nekünk nem is kellene ennél többre várni és vágyani. Nem kell személyes üzenetekben reménykedni – sokkal nagyobb bátorítás az, hogy Isten az egész világra érvényes üzenetet hagyott ránk, és ez ránk is vonatkozik. Mennyire megnyugtató dolog, hogy egy folyamatosan változó és forrongó világban Isten mindig örök, ő

nem változik, ő nem vonja vissza szavát, ő hűséges az őt követőkhöz. A mi feladatunk ezt felírni életünk és szívünk táblájára is – **hogyan a világ számára is látható legyen.**

3. A bátorító üzenettel

És a hosszas várakozás, és az „isteni időhúzás” után, itt vannak Isten bátorító szavai. *„Az elbizakodott ember nem őszinte lelkű, de az igaz ember a hite által él.”* Nem azt mondja Isten, hogy mondjuk 23 nap múlva lejár a háború. Nem azt mondja, hogy itt vagy ott döntő csapást mértek majd az ellenségre. Nem. Isten egy olyan örök tanúságot ad át a népnek, mely biztos kapaszkodó lehet számukra ebben a nehéz időszakban is.

Az igaz ember hite által élni fog – **ezek vagytok ti.** Júda népe. És ezen vagyunk mi, a Jézus Krisztusban megigazított mai keresztyén nép. Az ellenség változik, azonban Isten szövetsége örök. És amikor mindenki ellenünk is áll, Isten bátorító szava akkor is mellettünk szól. Kik mellett? Az igaz emberek mellett. Mondhatjuk magunkat mi igaznak? Önerőből nem. De igaz volt Júda népe, mert Isten népe volt. És igazak vagyunk mi is, mert Krisztus népe vagyunk – és mert mi megismertünk az igazságot. Ezért hallhattuk a zsidókhoz írott levélből az igeolvasás rendjén: *„Ügyeljünk arra, hogy egymást szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk. Saját gyülekezetiünket ne hagyjuk el, ahogyan egyesek szokták, hanem bátorítsuk egymást annál is inkább, mivel látjátok, hogy közeledik az a nap. Mert ha szándékosan vétkezünk, miután megismertük az igazságot, akkor nincs többé bűneinkért való áldozat.”* Ilyen az Isten igaz embere – nem tökéletes, de ügyel bizonyos dolgokra, ügyel a tetteire, cselekedeteire, és hirdeti Isten kegyelmét.

Nem egyszerű ügyeletesnek lenni. Inkább mi lennénk azok, akik az ügyeleteseknek panaszkodunk. De a síró világban felelősségünk őrséget állni – nem folyton meg bennünket a panasz, hanem legyünk mi annak feloldói. Isten tanúságával. Igaz emberekként. Ámen.

Bíró Beatrix prédikációja, mely elhangzott Groningenben, 2024. január 28-án